

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО»**

Кафедра теоретичної, музично-інструментальної та вокальної підготовки

РАЛО Г. О.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ
ЗАНЯТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДИКА І ПРАКТИКУМ РОБОТИ
З ІНСТРУМЕНТАЛЬНИМИ АНСАМБЛЯМИ»**

*для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем
третього року навчання
зі спеціальності 025 Музичне мистецтво*

Одеса

2026

УДК:378:37.09-021.464-027.22:37.016:78:785(072)

P20

Рекомендовано до друку вченою радою ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 12 від 30 квітня 2026 р.)

Рецензенти:

Зима Л.В. – кандидат мистецтвознавства, доцент, професор кафедри камерного ансамблю Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової

Демидова М. Г. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теоретичної, музично-інструментальної та вокальної підготовки ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Укладач:

Рало Г. О., доктор філософії, викладач кафедри теоретичної, музично-інструментальної та вокальної підготовки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (м. Одеса).

Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Методика і практикум роботи з інструментальними ансамблями» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня третього року навчання за спеціальністю 025 Музичне мистецтво: методичні рекомендації Одеса: Університет Ушинського, 2026. 41 с.

Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Методика і практикум роботи з інструментальними ансамблями» містять: інформацію щодо опису, структури та змісту навчальної дисципліни, теми, план та зміст практичних занять, теми та завдання для самостійної роботи студентів, зміст індивідуального навчально-творчого завдання, контрольні засоби перевірки результатів практичної та самостійної роботи, критерії оцінювання за різними видами роботи, рекомендовані джерела інформації та список рекомендованих творів для виконання здобувачем індивідуального навчально-творчого завдання, який подано у додатках.

©Університет Ушинського, 2026

© Рало Г. О.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. МЕТОДИКА І ПРАКТИКУМ РОБОТИ З ІНСТРУМЕНТАЛЬНИМИ АНСАМБЛЯМИ: ОПИС І СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	3
РОЗДІЛ 2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА І ПРАКТИКУМ РОБОТИ З ІНСТРУМЕНТАЛЬНИМИ АНСАМБЛЯМИ».....	9
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	13
2.1. Теми, план та зміст практичних занять.....	13
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	26
3.1. Теми та завдання для самостійної роботи студентів.....	26
РОЗДІЛ 4. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ТВОРЧЕ ЗАВДАННЯ.....	31
РОЗДІЛ 5. КОНТРОЛЬНІ ЗАСОБИ ПЕРЕВІРКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИЧНОЇ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	32
РОЗДІЛ 6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА РІЗНИМИ ВИДАМИ РОБОТИ....	33
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	39
ДОДАТКИ.....	41

РОЗДІЛ 1. МЕТОДИКА І ПРАКТИКУМ РОБОТИ З ІНСТРУМЕНТАЛЬНИМИ АНСАМБЛЯМИ: ОПИС І СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни полягає в здатності розв'язувати складні художньо-освітні задачі, що передбачає формування навичок ансамблевого музикування в інструментальних групах різних за складом з метою організації творчо-освітньої діяльності у закладах освіти.

Передумови для вивчення дисципліни: одночасно з вивченням навчальної дисципліни «Методика і практикум роботи з інструментальними ансамблями» здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 025 Музичне мистецтво мають опанувати знання з таких навчальних дисциплін: ОК 12 Історія еволюції художніх стилів зарубіжної музики, ОК 17 Аналіз та інтерпретація музичних творів, ОК 18 Виконавська підготовка за напрямом, ОК 19 Музично-виконавський практикум, ОК 20 Хоровий клас, ОК 27 Виробнича (педагогічна) практика в закладах спеціалізованої мистецької освіти (V-VIII класи).

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.

ПРН 2. Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри, ансамблевого, хорового співу, репетиційної роботи та концертних виступів.

ПРН 3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.

ПРН 5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

ПРН 9. Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування музики та композиції, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних колективів (оркестру, ансамблю, хору).

ПРН 10. Володіти базовими знаннями, практичними навичками організації та творчої роботи з ансамблевим колективом.

ПРН 18. Демонструвати виконавську культуру, змістовність художньо-аналітичного опрацювання творів мистецтва у історичному художньо-стильовому контексті.

ПРН 20. Здатність впроваджувати принципи і технології міждисциплінарного синтезу, полікультурної та полі художньої інтеграції знань і вмінь у музично-виконавській та мистецько-педагогічній творчості.

Очікувані результати вивчення дисципліни

Унаслідок опанування дисципліни здобувачі мають

Знати:

- принципи функціонування інструментального ансамблю як художньо-творчого та організаційного цілісного утворення (ПРН 10, ЗК 11, СК 8);

- методики формування, розвитку та корекції музично-інструментальних навичок у ансамблевому колективі різного складу (ПРН 2, ПРН 3, СК 6);

- закономірності добору та адаптації репертуару відповідно до виконавських можливостей конкретного інструментального ансамблю, його художньої концепції та концертних завдань (ПРН 9, ПРН 18, СК 2);

- основи музично-теоретичного, художньо-стильового та драматургічного аналізу музичних творів для інструментального ансамблю у контексті їх практичного виконання (ПРН 5, ПРН 18, СК 4);

- принципи аранжування та перекладу музичних творів для різного ансамблевого складу з урахуванням виконавсько-технічних і тембрових особливостей інструментів (ПРН 9, СК 6);

- етапи організації репетиційного процесу, методи планування та моделювання репетиційної роботи, спрямованої на досягнення художнього результату (ПРН 2, ПРН 10, ЗК 12);

- специфіку концертно-виконавської діяльності інструментального ансамблю, вимоги до сценічної культури, артистизму та професійної відповідальності керівника колективу (ПРН 1, ПРН 18, СК 1);

- сучасні та традиційні технології музично-виконавської, диригентської та ансамблевої практики, включно з інноваційними підходами до роботи з колективом (ПРН 20, СК 17);

- комунікативні та психологічні засади взаємодії керівника ансамблю з учасниками колективу в навчальному, репетиційному та концертному процесах (ЗК 6, ЗК 7, СК 14).

Уміти:

- самостійно організовувати та керувати інструментальним ансамблем, поєднуючи виконавську та управлінську функції (ПРН 10, СК 8, ЗК 12);

- добирати, адаптувати та художньо обґрунтовувати репертуар для інструментальних ансамблів різного складу й рівня підготовки (ПРН 9, ПРН 18, СК 2);

- здійснювати художньо-виконавський і драматургічний аналіз творів для інструментального ансамблю з метою створення цілісної інтерпретаційної концепції (ПРН 5, СК 4);

- застосовувати різні методики удосконалення ансамблевого звучання, виконавської техніки, строю та ансамблевої злагодженості у практичній роботі з колективом (ПРН 2, ПРН 3, СК 6);

- планувати та реалізовувати репетиційний процес як систему послідовних художньо-педагогічних завдань, спрямованих на підготовку концертного виступу (ПРН 2, ПРН 10, ЗК 8);

- здійснювати переклад, елементарне аранжування та редагування творів для інструментального ансамблю з урахуванням виконавських можливостей ансамблю (ПРН 9, СК 6);

- демонструвати виконавський артистизм, сценічну культуру та професійну відповідальність у процесі репетиційної та концертної діяльності (ПРН 1, ПРН 18, СК 1);

- критично оцінювати результати власної діяльності та роботи ансамблю, здійснювати корекцію художніх і організаційних рішень (ЗК 7, ЗК 11);

- генерувати власні художні ідеї та реалізовувати їх у практиці інструментального ансамблю, поєднуючи традиційні й інноваційні підходи (ЗК 15, ПРН 20, СК 17).

Унаслідок досягнення результатів навчання здобувачі вищої освіти у контексті змісту навчальної дисципліни мають опанувати такі компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 12. Здатність працювати автономно.

ЗК 15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

СК.2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.

СК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК 6. Здатність виконувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК 8. Здатність здійснювати диригентську діяльність.

СК 14. Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.

СК17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: ОК 12 Історія еволюції художніх стилів зарубіжної музики, ОК 17 Аналіз та інтерпретація музичних творів, ОК 18

Виконавська підготовка за напрямом, ОК 19 Музично-виконавський практикум, ОК 20 Хоровий клас, ОК 27 Виробнича (педагогічна) практика в закладах спеціалізованої мистецької освіти (V-VIII класи).

ОПАНОВУЮЧИ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗДОБУВАЧ ПОВИНЕН ДОТРИМУВАТИСЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ:

– сумлінно, вчасно й самостійно (крім випадків, які передбачають групову роботу) виконувати навчальні завдання, завдання проміжного та підсумкового контролю;

– бути присутнім на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами;

– ефективно використовувати час на навчальних заняттях для досягнення навчальних цілей, не марнуючи його на зайві речі;

– сумлінно виконувати завдання з самостійної роботи, користуватися інформацією з надійно перевірених джерел, опрацьовувати запропоновані та додаткові літературні джерела та Інтернет-ресурси;

– у випадках, коли здобувач освіти бездумно використовує контент ІІІ, не докладаючи зусиль для його аналізу, викладач не зараховує (оцінка 0) роботу, з дозволом повторного виконання завдання.

РОЗДІЛ 2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА І ПРАКТИКУМ РОБОТИ З ІНСТРУМЕНТАЛЬНИМИ АНСАМБЛЯМИ»

Змістовий модуль 1. Художньо-інформаційний зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Основні уміння ансамблевого виконавства та специфіка ансамблевого жанру

Ансамблеве музикування як важливий чинник професійного становлення майбутнього керівника інструментального колективу. Поняття ансамблю у сучасному музикознавчому та педагогічному дискурсі. Ансамбль як художньо-виконавський феномен у контексті діалектичного принципу загального зв'язку та взаємодії. Основні форми ансамблевого музикування (інструментальні: дуети, тріо, квартети, квінтети, секстети, камерний ансамбль (у складі фортепіано, струнних, духових інструментів), ансамбль ударних інструментів) та їх педагогічний потенціал. Ансамблеве музикування як колективна форма виконавської діяльності, що поєднує індивідуальну відповідальність і спільний художній результат. Стилiстичне розмаїття репертуару для інструментальних ансамблів. Розкриття художнього змісту твору в ансамблевому виконанні через засоби музично-виконавської виразності; єдність слухового сприйняття, аналітичного осмислення та виконавського відтворення музичного матеріалу.

Тема 2. Апробація складу ансамблю та формування виконавського колективу

Інструментальний ансамбль як мала форма колективного музикування: особливості складів (дует, тріо, квартет, квінтет тощо). Однорідні та змішані інструментальні ансамблі, їх художньо-виконавська специфіка. Інструментальний ансамбль як форма творчої співпраці та педагогічної взаємодії. Первинна діагностика конструктивних та акустичних особливостей музичних інструментів, які входять до складу ансамблю, зокрема: їх стрій, діапазон, темброві характеристики, інтонаційна стабільність, а також виконавсько-технічних можливостей учасників ансамблю.

Темброве та реєстрове співвідношення інструментів як основа ансамблевої збалансованості. Вивчення партитури як базовий етап підготовки до репетиційної та концертної діяльності: аналітичне осмислення музичного тексту, фактури, динаміки та формотворчих особливостей твору.

Тема 3. Механізми реалізації узгодженої виконавської інтерпретації

Погодженість засобів звуковиразності як умова ансамблевої цілісності. Інтонаційна та динамічна врівноваженість у процесі ансамблевого виконання. Темпо-ритмічна єдність учасників ансамблю, роль внутрішнього метроритмічного відчуття. Особливості виконавсько-ансамблевої взаємодії у інструментальному колективі. Формування виконавського плану твору: виявлення художніх образів, визначення темпів, динамічних рівнів, агогіки, артикуляційних та фразувальних рішень. Засоби виконавської виразності (якість звучання, чистота інтонування (у духових та у струнних інструментів, тембр, артикуляція) у контексті розкриття художнього задуму. Алгоритм репетиційної роботи: первинне виконання, аналітичний розбір, виявлення проблемних зон, добір методів і прийомів їх подолання, поетапне відпрацювання фрагментів інструментального твору.

Тема 4. Комунікативна семантика інструментального ансамблю в контексті виконавської та жанрової єдності

Ансамблеве музикування як форма художньої комунікації. Жанрово-комунікативні та семантичні функції інструментального ансамблю. Темброво-фактурна специфіка різних виконавських складів. Стильові пріоритети спільного виконавського відтворення музичного образу. Ансамблева взаємодія як процес слухового контролю, координації та взаємної корекції виконавських дій. Звуковий баланс між інструментами, артикуляційно-штрихова палітра та їх значення для досягнення єдності звучання. Творча взаємодія, рівноправний діалог і колективно-партнерська співтворчість як педагогічна та художня цінність ансамблевої діяльності.

Змістовий модуль 2. Ансамблеве музикування як специфічна форма виконавської взаємодії

Тема 5. Особливості виконання музичних творів у інструментальному ансамблі

Формування слухового уявлення про музичний твір у процесі ансамблевого виконання. Роль ритму та динаміки у забезпеченні ансамблевої єдності. Звуковий баланс як чинник злагодженого звучання. Єдність інтонування (на духових та струнних інструментах), застосованих артикуляційних прийомів, штрихів та темброва збалансованість. Динаміка як засіб художньої виразності та структурної організації музичного тексту. Реалізація специфічних виконавських завдань (точність нотного тексту, штрихів, нюансування, артикуляції) у процесі створення цілісної художньої інтерпретації ансамблевого твору.

Тема 6. Репертуарний відбір у процесі музично-ансамблевої діяльності

Принципи добору репертуару з урахуванням складу ансамблю, рівня підготовленості та художніх завдань. Ескізне вивчення музичних творів як засіб активізації творчого мислення і виконавської ініціативи здобувачів вищої освіти. Читання партій з листа як чинник розвитку аналітичних і слухових навичок. Опанування творів різних історичних епох, художніх стилів і жанрів. Формування узгодженості виконання на основі глибокого усвідомлення ідейно-художнього задуму твору. Постійне вдосконалення виконавської культури як умова досягнення єдиної, цілеспрямованої та гармонійної ансамблевої звучності.

Тема 7. Партитурний запис творів для однорідних і мішаних інструментальних ансамблів

Принципи групування голосів у партитурі з урахуванням тембрових і діапазонних характеристик. Ансамблева гра як платформа для злиття індивідуальних виконавських можливостей у колективному звучанні. Розвиток уміння чути власну партію та ансамбль у цілому, підпорядковувати індивідуальне звучання загальній

художній концепції. Типи ансамблю залежно від фактури твору: унісонний, гармонічний, поліфонічний.

Тема 8. Прийоми трансформації партитур ансамблевих творів для різних складів

Адаптація партитур до конкретного виконавського складу ансамблю. Формування єдиної манери виконання: робота над динамічною рівновагою, ритмічною, темповою та артикуляційною єдністю. Умови досягнення унісонного ансамблю: збалансована сила звучання, метроримічна, темпова та артикуляційна злагодженість. Темброва індивідуалізація партій як засіб художньої виразності та ансамблевої диференціації.

РОЗДІЛ 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

3.1. Теми, план та зміст практичних занять

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема заняття	Кількість годин
		Денна
	Змістовий модуль 1. Специфіка інструментального виконавства, його мета і завдання.	36
1	Тема 1. <i>Вирішення практичних завдань.</i> Формування практичних умінь та навичок гри в ансамблі у музично-інструментальній діяльності.	3
2	Тема 1. <i>Вирішення практичних завдань.</i> Реалізація художньо-виконавської єдності в процесі колективного ансамблевого музикування	3
3	Тема 1. <i>Вирішення практичних завдань.</i> Усвідомлення ролі кожного учасника ансамблю в досягненні цілісного виконавського результату	3
4	Тема 2. <i>Вирішення практичних завдань.</i> Формування виконавського складу інструментального ансамблю з урахуванням тембрової специфіки інструментів та психофізіологічних особливостей учасників ансамблю	3
5	Тема 2. <i>Вирішення практичних завдань.</i> Практика добору та апробації ансамблевого складу відповідно до художніх завдань музичного твору	3
6	Тема 2. <i>Вирішення практичних завдань.</i> Розвиток управлінських і комунікативних навичок керівника інструментального ансамблю	3
7	Тема 3. <i>Вирішення практичних завдань.</i> Формування навичок узгодженої виконавської інтерпретації в ансамблевому виконанні	3
8	Тема 3. <i>Вирішення практичних завдань.</i> Практичне моделювання репетиційного процесу як цілісної художньо-педагогічної системи	3
9	Тема 3. <i>Вирішення практичних завдань.</i> Розвиток здатності до корекції виконавських дій на основі слухового аналізу та рефлексії	3
10	Тема 4. <i>Вирішення практичних завдань.</i> 1. Формування ансамблевої комунікації як чинника художньої цілісності виконання	3
11	Тема 4. <i>Вирішення практичних завдань.</i> Розвиток навичок колективної виконавської взаємодії та партнерської співтворчості	3

12	Тема 4. <i>Вирішення практичних завдань.</i> Усвідомлення жанрово-комунікативної специфіки інструментального ансамблю в концертній діяльності	3
	Усього	36

№ з/п	Тема заняття	Кількість годин
		Денна
	Змістовий модуль 2. Ансамблеве музикування як специфічна форма виконавської взаємодії	36
1	Тема 1. <i>Вирішення практичних завдань.</i> Формування слухового уявлення та його реалізація у практиці ансамблевого виконання	3
2	Тема 1. <i>Вирішення практичних завдань.</i> Розвиток інтонаційної, динамічної та ритмічної єдності ансамблевого звучання	3
3	Тема 1. <i>Вирішення практичних завдань.</i> Осмислення виконавської відповідальності кожного учасника ансамблю	3
4	Тема 2. <i>Вирішення практичних завдань.</i> 1. Формування навичок репертуарного відбору в ансамблевій виконавській практиці	3
5	Тема 2. <i>Вирішення практичних завдань.</i> Стимулювання творчої активності студентів у процесі ескізного опрацювання музичних творів	3
6	Тема 2. <i>Вирішення практичних завдань.</i> Розвиток аналітичного мислення та художньо-інтерпретаційної самостійності	3
7	Тема 3. <i>Вирішення практичних завдань.</i> Формування навичок партитурного мислення у роботі з інструментальними ансамблями.	3
8	Тема 3. <i>Вирішення практичних завдань.</i> Усвідомлення фактурно-ансамблевих закономірностей у творах для різного виконавського складу	3
9	Тема 3. <i>Вирішення практичних завдань.</i> Розвиток здатності до слухового охоплення ансамблевої партитури як цілісної системи	3
10	Тема 4. <i>Вирішення практичних завдань.</i> 1. Формування практичних навичок адаптації ансамблевого репертуару до конкретного виконавського складу	3
11	Тема 4. <i>Вирішення практичних завдань.</i> Реалізація єдиної виконавської манери в процесі ансамблевого виконання	3
12	Тема 4. Оцінювання художньо-виконавської доцільності трансформації партитури	3
	Усього	36

ПЛАН ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Специфіка музично-інструментального виконавства, його мета і завдання.

Тема 1. Формування практичних умінь та навичок гри в ансамблі у музично-інструментальній діяльності.

Питання до обговорення:

1. Специфіка формування умінь та навичок у музично-інструментальній діяльності.

2. Визначення комплексу навичок та умінь необхідних для колективного музикування.

3. Алгоритм роботи інструментального ансамблю.

Практичні завдання:

1. Ознайомлення з партитурою обраного музичного твору, написаного для інструментального ансамблю.

2. Аналіз партитури щодо інструментального складу, специфічних особливостей виконання на цих інструментах.

3. Застосування методичних прийомів щодо репетиційної роботи зі здобувачами.

Тема 1. Реалізація художньо-виконавської єдності в процесі колективного ансамблевого музикування.

Питання до обговорення:

1. Зміст поняття «художньо-виконавська єдність» інструментального ансамблю.

2. Шляхи досягнення ансамблевої єдності у різних інструментальних колективах.

Практичні завдання:

- 1.Визначити складові ансамблевої єдності (метроритмічні, темпові, артикуляційні, темброво-динамічні тощо).
- 2.Опрацювання синхронності виконання, інтонаційної злагодженості та комунікативності між учасниками ансамблю.

Тема 1. Усвідомлення ролі кожного учасника ансамблю в досягненні цілісного виконавського результату.

Питання до обговорення:

Функції учасників інструментального ансамблю.

Практичні завдання:

- 1.Визначити ієрархічну роль кожного учасника ансамблю у залежності від виконуваної партії.
2. Проаналізувати основні функції учасника ансамблю, що виконує соло.
3. Окреслити основні дії учасника ансамблю, який відповідає за супровід.
- 4.Визначити призначення учасника ансамблю, що відповідає за ритмічну складову твору.

Тема 2. Формування виконавського складу інструментального ансамблю з урахуванням тембрової специфіки інструментів та психофізіологічних особливостей учасників ансамблю.

Питання до обговорення:

- 1.Поняття «тембр» у музиці.
- 2.Темброва палітра музичних інструментів.
- 3.Психофізіологічні особливості людини.

Практичні завдання:

- 1.Проаналізувати темброві особливості інструментів.
- 2.Розглянути психофізіологічні даності кожного з учасників ансамблю.

3. Утворити склад інструментального ансамблю у відповідності з тембровими характеристиками інструментів та психофізіологічними особливостями учасників ансамблю.

Тема 2. Практика добору та апробації ансамблевого складу відповідно до художніх завдань музичного твору.

Питання до обговорення:

1. Специфіка добору складу інструментального ансамблю.
2. Особливості опробування ансамблевих складів.

Практичні завдання:

1. Визначити художні завдання музичного твору.
2. Опробування ансамблевих складів у відповідності до художніх цілей твору.

Тема 2. Розвиток управлінських і комунікативних навичок керівника інструментального ансамблю.

Питання до обговорення:

1. Основні функції керівника інструментального ансамблю.
2. Особливості організації різноманітних за складом інструментальних ансамблів.

Практичні завдання:

1. Ознайомитися з основними навичками керівника щодо організаційної роботи та ефективного управління колективом.
2. Ознайомитися з навичками комунікативної взаємодії керівника з учасниками інструментального ансамблю.

Тема 3. Формування навичок узгодженої виконавської інтерпретації в ансамблевому виконанні.

Питання до обговорення:

1. Виконавська інтерпретація у музично-інструментальній діяльності.

2. Проблема створення цілісної виконавської презентації у інструментальному ансамблі.

Практичні завдання:

1. Ознайомлення з виконавськими інтерпретаціями обраного для вивчення твору різних інструментальних колективів.

2. Визначення художнього задуму виконуваної композиції.

3. Опрацювання темпових, ритмічних особливостей музики, динаміки, артикуляції задля формування виконавської злагодженості.

Тема 3. Практичне моделювання репетиційного процесу як цілісної художньо-педагогічної системи.

Питання до обговорення:

Репетиційний процес у музично-інструментальній діяльності.

Практичні завдання:

1. Визначення основних етапів моделювання репетиційної роботи.

2. Встановити ефективні методи роботи під час репетицій.

Тема 3. Розвиток здатності до корекції виконавських дій на основі слухового аналізу та рефлексії.

Питання до обговорення:

Зміст понять «слуховий аналіз» та «рефлексія».

Практичні завдання:

1. Зробити слуховий аналіз звукового результату.

2. Скорегувати виконання, базуючись на слуховому аналізі.

Тема 4. Формування ансамблевої комунікації як чинника художньої цілісності виконання

Питання до обговорення:

Проблема формування комунікації між учасниками інструментального ансамблю.

Практичні завдання:

- 1.Визначити виконавські завдання учасників інструментального ансамблю задля досягнення ансамблевої взаємодії.
- 2.Встановити основні аспекти ансамблевої комунікації.

Тема 4. Розвиток навичок колективної виконавської взаємодії та партнерської співтворчості.

Питання до обговорення:

Зміст понять «колективна виконавська взаємодія» та «партнерська співтворчість».

Практичні завдання:

- 1.Розглянути основні аспекти колективної взаємодії в ансамблі.
- 2.Визначити ефективні методи, спрямованих на розвинення навичок колективної взаємодії та партнерської співтворчості.

Тема 4. Усвідомлення жанрово-комунікативної специфіки інструментального ансамблю в концертній діяльності

Питання до обговорення:

Жанрово-комунікативна специфіка в ансамблевому музикуванні.

Практичні завдання:

- 1.Визначити жанрові особливості творів обраних для ансамблевого музикування
- 2.Встановити особливості комунікації між учасниками ансамблю у відповідності до жанрово-стильової специфіки твору.

Змістовий модуль 2. Ансамблеве музикування як специфічна форма виконавської взаємодії

Тема 1. Формування слухового уявлення та його реалізація у практиці ансамблевого виконання.

Питання до обговорення:

Роль слухових уявлень у ансамблевій практиці.

Практичні завдання:

1. Сформувати слухові уявлення в обраних для інструментального ансамблю творах.
2. Визначити які засоби виразності необхідні для відтворення слухових уявлень під час гри в ансамблі.

Тема 1. Розвиток інтонаційної, динамічної та ритмічної єдності ансамблевого звучання

Питання до обговорення:

Сутнісний зміст інтонаційної, динамічної та ритмічної єдності в інструментальному ансамблі.

Практичні завдання:

1. Проаналізувати партитуру інструментального твору та виокремити інтонаційні, динамічні та ритмічні особливості.
2. Опрацювання інтонаційної узгодженості звучання інструментів під час роботи над інструментальним твором та корегування точності висоти певного звуку, дихання виконавців, моменту початку та закінчення фраз, артикуляційної відповідності.
3. Відпрацювання над динамічною єдністю в ансамблі та корегування точності відтворення у ансамблевому музикуванні динамічних градацій.
4. Опрацювання синхронності звучання, відповідності виконання ритмічних малюнків.

Тема 1. Осмислення виконавської відповідальності кожного учасника ансамблю.

Питання до обговорення:

Значення виконавської відповідальності у музично-інструментальній діяльності.

Практичні завдання:

1. Ознайомити здобувачів освіти з основними складовими виконавської відповідальності.

2. Виховання почуття виконавської відповідальності у ансамблевому музикуванні.

Тема 2. Формування навичок репертуарного відбору в ансамблевій виконавській практиці

Питання до обговорення:

Основи репертуарного відбору творів для інструментальних складів

Практичні завдання:

1. Визначити критерії підбору творів для інструментальних ансамблів.

2. Проаналізувати професійний рівень підготовки інструменталіста.

3. Визначити індивідуальні можливості досягнення твору кожним учасником ансамблю.

Тема 2. Стимулювання творчої активності студентів у процесі ескізного опрацювання музичних творів

Питання до обговорення:

Ескізне опрацювання музичних творів.

Практичні завдання:

1. Визначити музичну епоху, жанрово-стильові особливості творів, стиль композиторського письма.

2. Окреслити інструментальний склад твору.

3. Встановити музичну форму.
4. Визначити метроритм, темп.
5. Проаналізувати авторські позначення.
6. Розшифрувати (у разі необхідності) скорочений запис нотного письма.

Тема 2. Розвиток аналітичного мислення та художньо-інтерпретаційної самостійності.

Питання до обговорення:

1. Роль аналітичного мислення у ансамблевій діяльності.
2. Засади художньо-інтерпретаційної самостійності.

Практичні завдання:

1. Проаналізувати побудову музичного твору для інструментального ансамблю.
2. Проаналізувати специфічні риси які характерні музичній епохи, жанру, стилю музики, написаного для інструментального ансамблю.
3. Виявити застосовані елементи музичної мови інструментального твору.
4. Прослухати виконавські інтерпретації різних ансамблевих складів певного твору.
5. Застосувати творчий підхід щодо створення виконавської інтерпретації.
6. Визначити в яких фрагментах твору та за рахунок яких засобів музичної виразності можна надати унікальності виконавської презентації.

Тема 3. Формування навичок партитурного мислення у роботі з інструментальними ансамблями

Питання до обговорення:

Розвиток партитурного мислення в ансамблевій роботі.

Практичні завдання:

1. Ознайомитися та проаналізувати партитуру музичного твору для ансамблевого складу.

2. Встановити музичні інструменти, які входять до складу інструментального ансамблю.

3. Окреслити музичну ієрархію інструментів у партитурі.

4. Визначити систему нотування кожної з партій у партитурі.

5. Проаналізувати драматургію розвитку у кожній партії.

6. Розглянути співвідношення партій між собою.

Тема 3. Усвідомлення фактурно-ансамблевих закономірностей у творах для різного виконавського складу

Питання до обговорення:

Принципи фактурно-ансамблевих закономірностей.

Практичні завдання:

1. Проаналізувати музичні фактуру твору.

2. Визначити функції учасників ансамблю малих форм (дуету, тріо, квартету, квінтету).

3. Встановити мелодичну, гармонічну, ритмічну функцію серед учасників ансамблю мішаного складу.

Тема 3. Розвиток здатності до слухового охоплення ансамблевої партитури як цілісної системи

Питання до обговорення:

Проблема розвитку здатності до слухового охоплення партитури для інструментального ансамблю.

Практичні завдання:

1. Визначити який комплекс здатностей є необхідним для слухового охоплення музичної партитури для ансамблю з інструментальним складом.

2. Встановити методичні прийоми для розвитку цих здатностей.

Тема 4. Формування практичних навичок адаптації ансамблевого репертуару до конкретного виконавського складу.

Питання до обговорення:

Особливості адаптації репертуару для ансамблю до певного інструментального складу.

Практичні завдання:

1.Визначити критерії щодо перекладення інструментальних творів для ансамблю у відповідності з конкретним складом ансамблю.

2.На прикладі інструментального твору для ансамблю зробити корегування у перекладанні у залежності від конструктивно-акустичних застосованих музичних інструментів та технічних можливостей учасників ансамблю.

Тема 4. Реалізація єдиної виконавської манери в процесі ансамблевого виконання

Питання до обговорення:

Виконавська манера у ансамблевому виконавстві.

Практичні завдання:

1.Прослухати або продивитися виконавські інтерпретації різних інструментальних складів задля наочного розуміння виконавської манери гри певного твору для ансамблю.

2. Опрацювати звуковидобувальні, темброві, метроритмічні, темпові, агогічні, артикуляційні складові твору, які сприяють створенню єдиної виконавської манери в ансамблі.

Тема 4. Оцінювання художньо-виконавської доцільності трансформації партитури

Питання до обговорення:

1.Трансформація музичної партитури та її художньо-виконавська доцільність.

2. Принципи трансформації музичної партитури.

Практичні завдання:

1. Ознайомлення з основними способами трансформації музичної партитури.
2. На прикладі нотного тексту виявити які доцільні способи можуть бути застосовані для його трансформації.

РОЗДІЛ 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

3.1. ТЕМИ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Форма контролю
		Денна		
	Змістовий модуль 1. Художньо-інформаційний зміст навчальної дисципліни		14	Індивідуальна перевірка практичних завдань
1	Основні уміння ансамблевого виконавства та специфіка ансамблевого жанру		3	
2	Апробація складу ансамблю та формування виконавського колективу		3	
3	Механізми реалізації узгодженої виконавської інтерпретації		4	
4	Комунікативна семантика інструментального ансамблю в контексті виконавської та жанрової єдності		4	
	Усього		14	

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Форма контролю
		Денна		
	Змістовий модуль 2. Ансамблеве музикування як специфічна форма виконавської взаємодії		74	Індивідуальна перевірка практичних завдань Залік
1	Особливості виконання музичних творів у інструментальному ансамблі		18	
2	Репертуарний відбір у процесі музично-ансамблевої діяльності		18	
3	Партитурний запис творів для однорідних і мішаних вокально-хорових ансамблів		18	
4	Прийоми трансформації партитур ансамблевих творів для різних складів		20	
	Усього		74	

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Змістовий модуль 1. Художньо-інформаційний зміст навчальної дисципліни

Тема № 1. Основні уміння ансамблевого виконавства та специфіка ансамблевого жанру.

Завдання:

1. Використовуючи джерела з галузі мистецтвознавства та музичної педагогіки визначити особливості ансамблевого жанру.

2. Ознайомитися та проаналізувати музичну партитуру для інструментального ансамблю.

3. Визначити у музичній партитурі обраного твору склад учасників інструментального ансамблю.

4. Відзначити конструктивно-акустичні особливості музичних інструментів та специфіку виконання на них.

5. Підібрати ефективні методичні прийоми для організації репетиційної роботи.

Тема № 2. Апробація складу ансамблю та формування виконавського колективу

Завдання:

1. На основі науково-методичної літератури визначити основні принципи формування виконавського колективу.

2. Визначити на основі обраного музичного твору темброво-акустичну специфіку музичних інструментів.

3. Відзначити психофізіологічні особливості учасників інструментального ансамблю.

4. Підібрати ефективні методи перевірки, спрямованих на опробування інструментального складу.

5. Апробувати склад ансамблю за кількісною характеристикою учасників, тембровою та акустичною сумісністю різноманітних музичних інструментів, комунікативною складовою.

Тема № 3. Механізми реалізації узгодженої виконавської інтерпретації

Завдання:

1. На основі джерел з галузі мистецтвознавства та музичної педагогіки визначити основні принципи для створення узгодженої виконавської інтерпретації

2. На основі науково-методичної літератури встановити механізми, спрямовані на реалізацію узгодженої виконавської інтерпретації.

Тема № 4. Комунікативна семантика інструментального ансамблю в контексті виконавської та жанрової єдності

Завдання:

1. На основі вивчення літератури з галузі мистецтвознавства та музичної педагогіки визначити жанрово-комунікативні та семантичні функції ансамблю з інструментальним складом.

2. Використовуючи науково-методичні джерела, ознайомитися з принципами ансамблевої взаємодії.

3. Визначити жанрово-стильові, темброві, артикуляційно-штрихові складові для створення виконавської та жанрової єдності в ансамблі.

Змістовий модуль 2. Ансамблеве музикування як специфічна форма виконавської взаємодії

Тема № 1. Особливості виконання музичних творів у інструментальному ансамблі.

Завдання:

1. На основі науково-методичної літератури визначити етапи формування слухових уявлень щодо обраних музичних творів для інструментальних складів.

2. Встановити засоби виразності, які сприяють єдності в ансамблі.

3. Визначити виконавські завдання для досягнення цілісності та єдності виконання ансамблевого твору.

4. Підібрати комплекс вправ, спрямованих на удосконалення метроритмічної, динамічної цілісності в ансамблі, звукової, артикуляційної, інтонаційної узгодженості та збалансованості.

Тема № 2. Репертуарний відбір у процесі музично-ансамблевої діяльності.

Завдання:

1. На основі мистецтвознавчих джерел та музичної педагогіки ознайомитися з критеріями відбору репертуару для ансамблевої діяльності.

2. Підібрати твори для інструментального ансамблю у відповідності з професійним ступенем підготовки учасників та їх індивідуальних можливостей, а також діапазону, темброво-акустичних, теситурних особливостей інструмента, жанрово-стильового різноманіття.

Тема № 3. Партитурний запис творів для однорідних і мішаних інструментальних ансамблів.

Завдання:

1. На основі інформаційних джерел, науково-методичної літератури ознайомитися зі специфікою нотування музичних партитур для різних ансамблевих складів.

2. Проаналізувати партитури обраних для вивчення творів та визначити:

1). кількісний та інструментальний склад учасників;

2). послідовність розташування партій у нотному тексті;

3). систему нотування партій у однорідних та мішаних ансамблів;

4). авторські ремарки щодо виконання.

Тема № 4. Прийоми трансформації партитур ансамблевих творів для різних складів.

Завдання:

1. На основі науково-методичних джерел ознайомитися з прийомами трансформації партитур для інструментальних ансамблів.
2. Підібрати доцільні методичні прийоми для трансформації музичних партитур обраних творів для інструментальних ансамблів:
 - малих форм (дует, тріо, квартет, квінтет).
 - для однорідних ансамблів.
 - для мішаних складів.

РОЗДІЛ 4. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ТВОРЧІ ЗАВДАННЯ (ІНТЗ)

№ з/п	Добір творів для інструментального ансамблю композиторів різних епох та стилів	Кількість годин
		Денна
1	Підібрати два інструментальних твори для ансамблю композитора XVII-XIX вв.	
2	Підібрати два інструментальних твори для ансамблю українського композитора	
3	Підібрати два інструментальних твори для ансамблю зарубіжного композитора	
4	Підібрати два інструментальних твори для ансамблю композитора XX-XXI вв.	
Усього		10

№ з/п	Адаптація інструментального репертуару для виконання інструментальним ансамблем	Кількість годин
		Денна
1	Адаптація інструментального репертуару для виконання інструментальним ансамблем (обробка, перекладення, аранжування) українського композитора О. Соловйової «Краплинки»	
2	Адаптація інструментального репертуару для виконання інструментальним ансамблем (обробка, перекладення, аранжування) українського композитора О. Соловйової «Далека зірка»	
3	Адаптація інструментального репертуару для виконання інструментальним ансамблем (обробка, перекладення, аранжування) українського композитора В. Косенко «Ранком у садочку»	
4	Адаптація інструментального репертуару для виконання інструментальним ансамблем (обробка, перекладення, аранжування) українського композитора М. Скорика «Мелодія»	
Усього		10

**РОЗДІЛ 5. КОНТРОЛЬНІ ЗАСОБИ ПЕРЕВІРКИ РЕЗУЛЬТАТІВ
ПРАКТИЧНОЇ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ПИТАННЯ ДО САМОКОНТРОЛЮ**

1. Зміст поняття «ансамбль» у науковому дискурсі.
2. Навички та уміння в ансамблевій практиці.
3. Форми ансамблевого (інструментального) музикування.
4. Стилiстичне та жанрове різноманіття репертуару для інструментального ансамблю.
5. Чинники формування виконавського колективу.
6. Специфіка малих інструментальних форм.
7. Особливості однорідних та змішаних інструментальних ансамблів.
8. Діагностика конструктивно-акустичних особливостей інструментарію, виконавсько-технічних можливостей учасників.
9. Алгоритм аналізу музичної партитури.
10. Сутність поняття «виконавсько-ансамблева взаємодія» та її принципи.
11. Значення засобів музичної виразності у створенні ансамблевої єдності.
12. Алгоритм репетиційної роботи над твором для інструментального ансамблю.
13. Художня комунікація в ансамблевій практиці.
14. Формування слухових уявлень під час гри в інструментальному ансамблі.
15. Виконавські завдання узгодженої художньої інтерпретації.
16. Засади підбору репертуару для інструментального ансамблю.
17. Алгоритм ескізного вивчення музичного твору для інструментального ансамблю
18. Особливості запису музичних партитур.
19. Особливості адаптації музичних партитур для різних складів інструментального ансамблю
20. Роль виконавської манери у створенні цілісної виконавської інтерпретації.

РОЗДІЛ 6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА РІЗНИМИ ВИДАМИ РОБОТИ

Вид роботи	Бали	Критерії
Практичні заняття	0	Здобувач не виявляє базового розуміння принципів ансамблевого виконавства та організації колективної музичної діяльності; не орієнтується у професійній термінології, не розуміє виконавських і репетиційних завдань. Не здатний застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності; не виконує поставлені практичні завдання або виконує їх формально, без усвідомлення художньо-виконавської мети; не демонструє навичок взаємодії в ансамблі та відповідальності за колективний результат.
	1-2	Здобувач володіє фрагментарними знаннями з організації ансамблевого виконання; частково орієнтується у засобах музично-виконавської виразності та принципах ансамблевої взаємодії; розуміє загальні вимоги до роботи керівника інструментального ансамблю. Виконує практичні завдання за зразком або з постійною допомогою викладача; застосовує знання у стандартних ситуаціях, але без гнучкості та творчої ініціативи; демонструє початкові навички слухового контролю, ансамблевої координації та комунікації, проте з помітними виконавськими неточностями.
	3-5	Здобувач системно володіє знаннями з методики ансамблевого виконавства, репетиційної та концертної діяльності; усвідомлює взаємозв'язок між художнім задумом, виконавськими засобами та організацією ансамблевої роботи; коректно використовує професійну термінологію. Самостійно і свідомо застосовує знання у практичній діяльності; демонструє сформовані навички ансамблевої взаємодії, слухового контролю, художньо-виконавської координації; проявляє ініціативу, відповідальність за колективний результат, здатність коригувати виконавський процес відповідно до художньої мети. Демонструє високохудожнє виконання творчої програми виступу, проявляє активне ставлення до музики, переконливо та емоційно створює художній образ музичного твору за допомогою комплексу музично-виражальних засобів.

Самостійна робота	0	Здобувач не засвоює програмний матеріал у межах самостійної роботи, не демонструє розуміння завдань навчальної дисципліни не виконує самостійні завдання або виконує їх формально, не здатний до самоорганізації, аналізу та самооцінки власної діяльності.
	1-2	Здобувач володіє окремими теоретичними положеннями, пов'язаними з ансамблевою діяльністю, розуміє зміст завдань, але без глибокого аналізу та узагальнення, виконує самостійні завдання з опорою на зовнішні джерела або рекомендації викладача, демонструє початкові навички аналізу, планування та рефлексії, здатний відтворити інформацію, але не завжди інтегрує її у власну практику.
	3-5	Здобувач ґрунтовно засвоює програмний матеріал, необхідний для професійної діяльності керівника інструментального ансамблю, усвідомлює міждисциплінарні зв'язки та художньо-стильовий контекст виконуваних творів, самостійно планує і виконує навчальні завдання, здійснює аналітичне осмислення матеріалу, формулює аргументовані висновки, інтегрує результати самостійної роботи у практичну, репетиційну та виконавську діяльність. Володіє індивідуальним творчим потенціалом, демонструє професійні навички виконавської майстерності та навички керівництва ансамблем під час виступу.
Індивідуальне навчально-творче завдання: Добір творів для інструментального ансамблю композиторів різних епох та стилів.	0	Здобувач не орієнтується у стилістичному та жанровому різноманітті інструментального репертуару, не розуміє принципів добору репертуару для ансамблю. Не здатний здійснити обґрунтований добір творів, не враховує виконавські можливості ансамблю та художні завдання. Не вказано факту використання ШІ.
	1-5	Здобувач має загальні уявлення про репертуар різних епох і стилів, частково розуміє критерії добору творів, добирає твори з обмеженим урахуванням стилістичних, виконавських та педагогічних чинників, аргументація вибору є поверховою або неповною. Вказано факт використання ШІ. Продемонстровано аналіз і

		редагування згенерованого тексту: є власні думки, творчий підхід.
	6-10	Здобувач системно володіє знаннями про інструментальний репертуар різних історичних періодів і стилів, усвідомлює художню, педагогічну та виконавську доцільність добору творів, здійснює професійно обґрунтований добір репертуару з урахуванням складу ансамблю, рівня підготовки та художньої концепції, аргументовано презентує власний вибір, демонструючи критичне мислення та творчу позицію керівника ансамблю. Дотримано академічних стандартів без використання ІІІ.
Індивідуальне навчально–творче завдання: Адаптація інструментального репертуару для виконання інструментальним ансамблем.	0	Здобувач не розуміє принципів адаптації музичного матеріалу для ансамблевого виконання, не здатний здійснити адаптацію репертуару, порушує художню цілісність і виконавську логіку твору. Не вказано факту використання ІІІ.
	1-5	Здобувач частково орієнтується у способах адаптації інструментального матеріалу, усвідомлює окремі виконавські обмеження ансамблю, виконує адаптацію з опорою на готові зразки, допускає неточності у розподілі партій, фактурі або інструментальній зручності. Вказано факт використання ІІІ. Продемонстровано аналіз і редагування згенерованого тексту: є власні думки, творчий підхід.
	6-10	Здобувач ґрунтовно володіє принципами адаптації музичного матеріалу для різних виконавських складів, розуміє взаємозв'язок між фактурою, тембром, теситурою та художнім образом твору, самостійно і творчо адаптує інструментальний репертуар для інструментального ансамблю, зберігає художню ідею твору та забезпечує виконавську доцільність, демонструє професійну готовність до керівництва ансамблем у репетиційній і концертній діяльності. Дотримано академічних стандартів без використання ІІІ.

Критерії оцінювання підсумкового контролю (залік) - 6 семестр.

Для дисципліни «Методика і практикум роботи з інструментальними ансамблями» за навчальним планом передбачено підсумковий контроль у формі заліку. Критерієм є володіння виконавськими, інтерпретаційними, артистичними вміннями, вміння орієнтуватись у формі та гармонічній будові твору, демонструвати виконавську надійність керівника інструментального ансамблю. Кількість

балів, необхідних для заліку, здобувач отримує під час участі у практичних заняттях, виконання всіх видів самостійної роботи, індивідуальних навчально-дослідних завдань. Для заліку мінімальна кількість отриманих впродовж вивчення дисципліни балів-60.

Критерії оцінювання за всіма видами контролю

Сума балів	Критерії оцінки
Відмінно (90–100 А)	<p>Здобувач системно і глибоко володіє знаннями, що відповідають рівню професійної діяльності керівника інструментального ансамблю. Ознайомлений з найновішими досягненнями та реалізує у організації музично-освітньої роботи, творчої діяльності сучасні вимоги до змісту, форм, методів музичного виховання, демонструє яскраву виконавську інтерпретацію творів, передбачених навчальною програмою, виявляє креативність у розумінні та творчому використанні набутих знань та умінь, усвідомлює художню, педагогічну та організаційну відповідальність за колектив, демонструє успішну цілеспрямовану роботу з колективом у вирішенні практичних задач по опрацюванню та засвоєнню музичного матеріалу. Здійснює слухачську оцінку та полілогічну взаємодію суб'єктів музично-творчого процесу під час виступу. Демонструє професійну готовність до практичної роботи в мистецькому середовищі.</p> <p>Оцінка нижче 100 балів обґрунтовується недостатньо яскравою виконавською інтерпретацією творів, або тим, що студент проявляє недостатню результативність у реалізації професійно-профільованих знань та навички у ансамблевому музикуванні.</p>
Добре (82–89 В)	<p>Здобувач демонструє глибоке розуміння теоретичних і практичних засад ансамблевої діяльності, усвідомлює відповідальність керівника ансамблю за художній і педагогічний результат, творчо застосовує методики ансамблевої роботи в різних виконавських ситуаціях, здійснює професійний аналіз і корекцію виконавського процесу, впевнено презентує результати власної діяльності в концертному форматі, але допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.</p>
Добре (74–81 С)	<p>Здобувач ґрунтовно володіє знаннями з методики роботи з інструментальними ансамблями, орієнтується у стилістичних, жанрових та виконавських особливостях репертуару, розуміє міждисциплінарні зв'язки музично-виконавської діяльності, самостійно добирає, адаптує та інтерпретує репертуар, здатний до глибокого, всебічного аналізу і розуміння творів, але не завжди демонструє переконливий рівень втілення художніх образів творів, що виконуються, у реалізує професійно-профільованих знань та практичних навичок у репетиційній та концертній роботі бракує творчого самовираження у здійсненні художньо-педагогічної і ансамблево-виконавської діяльності, допускає</p>

	окремі помилки, у вирішенні практичних задач по опрацюванню та засвоєнню музичного матеріалу спирається на допомогу викладача чи студентів ефективно організовувати ансамбль як керівник, забезпечувати художню цілісність і ансамблеву злагодженість виконання
Задовільно (64–73 D)	Здобувач володіє систематизованими знаннями з ансамблевого виконавства, репетиційної методики та репертуарної політики, усвідомлює зв'язок між художнім задумом і виконавськими засобами, але не в змозі самостійно вирішити виникаючі питання з приводу опрацювання та засвоєння музичного матеріалу, потребує допомоги з боку викладача, недостатня наполегливість та наявність досить суттєвих недоліків в напрямку реалізація професійно-профільованих знань та практичних навичок ансамблевого виконавства, всі передбачені програмою завдання виконані, якість виконання кожного з них не оцінена максимальним балом, деякі завдання виконані з помилками.
Задовільно (60–63 E)	Здобувач засвоїв основні положення методики ансамблевої роботи, розуміє загальні вимоги до добору, адаптації та виконання репертуару, застосовує знання у стандартних практичних ситуаціях але має значні труднощі щодо опанування професійно-профільованими знаннями та практичними навичками ансамблевого виконавства. Відсутність системності, наполегливості, старанності, у вирішенні практичних задач по опрацюванню та засвоєнню музичного матеріалу по ансамблевому музикуванню, потребує значної допомоги у здійсненні діагностики якості виконавської інтерпретації ансамблевих творів через слуховий самоконтроль, демонструє нестійкі навички міжособистісної взаємодії. Бере участь в організації ансамблевої роботи, але без ініціативи, здатний до елементарного аналізу власної діяльності.
Незадовільно (35-59 FX)	Здобувач має елементарні уявлення про принципи ансамблевого співу та репетиційної роботи, орієнтується в окремих поняттях професійної термінології без системного розуміння, виконує завдання лише за зразком або під безпосереднім керівництвом викладача, демонструє нестійкі навички ансамблевої взаємодії, не вмie самостійно аналізувати й коригувати виконавський процес. Недбале ставлення до занять, постійне не виконання завдань, які передбачені навчальною програмою, низький рівень розвитку музичного слуху, слабкий розвиток музичного мислення, пам'яті, рівень розвитку професійно-профільованих знань та практичних навичок ансамблевого виконавства низький, про що свідчить недбалість виконавської інтерпретації музичних творів. Вирішенні практичних задач по опрацюванню та засвоєнню музичного матеріалу по ансамблевому музикуванню відбувається пасивно, переважно з помилками. Не здатний до слухової рефлексії і самоаналізу якості інтерпретації музичних творів у процесі ансамблевого музикування. Здобувач допускається до повторного складання заліку.
Незадовільно (0-34 F)	Здобувачем не засвоєно базові поняття щодо ансамблевого виконавства та організації інструментального колективу, відсутнє розуміння ролі керівника ансамблю в репетиційному та концертному процесі, не сформовано уявлення про художньо-виконавські критерії якості

	<p>ансамблевого звучання, не застосовує знання у практичній діяльності, не здатний організувати або координувати ансамблеву роботу, не демонструє відповідальності за власну та колективну виконавську діяльність. Велика кількість пропусків занять без поважних причин. Здобувач не допускається до заліку та проходить повторне вивчення дисципліни.</p>
--	---

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Шумська О. О., Олешко В. Л., Олешко Т. Є. Теорія і методика ансамблевого виконавства: навчально-методичний посібник. Харків, 2020. 108 с.
2. Зав'ялова О. К. Українська камерно-ансамблева музика за участі віолончелі у стильовому просторі ХХ століття: монографія. Суми, 2026. 219 с.

Рекомендована література

1. Бермес І. Л. Ансамблеве виконавство: теоретичний, практичний, естетичний виміри. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2024. № 2. С. 186–190. DOI: 10.32461/2226-3209.2.2024.308388
2. Бурлаченко Б., Фабрика-Процька О. Українське інструментальне ансамблеве музикування за участі гітари кінця ХХ-початку ХХІ ст. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. Рівне, 2024. Вип. 49. С. 317-324.
3. Кисляк Б. М. Поняттєве коло камерного інструментального ансамблю в музикознавстві. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. Рівне, 2020. Вип. 34. С. 233–239. DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v34i34.348>
4. Лабунець В. М., Карташова Ж. Ю. Формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до керівництва учнівським інструментальним колективом. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. Київ, 2023. Вип. 35(2). С. 183-193. DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2023-183-193>
5. Олійник Т., Умрихіна О. Інструментально-виконавська підготовка студентів музично-педагогічного профілю та її культурно-освітній потенціал: теоретико-практичний аспект. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. Умань, 2021. №1(23). С. 108–115. DOI: [https://doi.org/10.31499/2307-4914.1\(23\).2021.232795](https://doi.org/10.31499/2307-4914.1(23).2021.232795)
5. Омельченко Т. Роль фактури ансамблевого твору у формуванні тембробразів (на матеріалі сонат для скрипки та фортепіано Ю.Я.Іщенка). *Науковий вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського*. Київ, 2005. Вип.47. №11. С.182-194.

6.Примак М.Бандурне мистецтво у ракурсі камерного виконавства. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич, 2021. Вип 44. Т. 3. С.11-15. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/44-3-2>

7.Рало Г. О. Читання нот з аркуша на ударних інструментах: до постановки проблеми. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич, 2025. Т. 2. Вип. 90. С. 302-306. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/90-2-44>

8. Рало Г. О. Особливості ефективного опанування читання нот з аркуша у здобувачів вищої мистецько-педагогічної освіти на звуковисотних ударних інструментах. *Педагогічні науки: теорія та практика*. Запоріжжя, 2025. № 3 (55). С. 153-159. DOI: <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2025-3-20>

9.Цимбал К., Цимбал С. Оркестрове та ансамблеве виконавство як засіб фахової підготовки студента-інструменталіста. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич, 2025. Вип. 85. Т. 3. С. 318 – 324. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/85-3-47>

Інформаційні ресурси

Бібліотека національної музичної академії України <https://lib.knmau.com.ua/>

Бібліотека Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової <https://odma.edu.ua/biblioteka/>

Бібліотека Університету Ушинського <https://library.pdpu.edu.ua/>

ДОДАТКИ

Рекомендований репертуар для інструментального ансамблю композиторів різних епох і стилів

Інструментальні твори для ансамблю композитора XVII-XIX вв.:

В. А. Моцарт – Сонати для скрипки та фортепіано

В. А. Моцарт – Дивертисмент для струнного тріо Es-dur, KV. 563

В. А. Моцарт - Квартет № 17 B-dur, K. 458 «Полювання»

Інструментальні твори для ансамблю українського композитора:

Ю. Гомельська – «Gutsulka –dance» для фортепіано та ударних

С. Хмельов – «Ivory Coast» для квартету звуковисотних клавішних ударних інструментів

С. Хмельов – «Зроби крок» для ударних та бас-гітари

Інструментальні твори для ансамблю зарубіжного композитора:

А. Баросо – «Brasil» для ансамблю мішаного складу

Ш. Чу – «Fiesravaganza» for 4-hands Piano

Н. Живкович - «Trio per Uno» для трьох перкусіоністів

Інструментальні твори для ансамблю композитора XX-XXI вв.:

А. Юяма – Дивертисмент для саксофона-альта та маримби

Ф. Бах - 4 bodies music для ансамблю body percussion з чотирьох виконавців

В. Рейфенедер – «Boxing day» для чотирьох виконавців

П. Клатзов – «Figures in Landscape» для флейти та маримби

